

Inspiratiekaart zuidwestelijk kleigebied

Deze inspiratiekaart is een voorbeeld voor het zuidwestelijk kleigebied, waarin meerdere natuurinclusieve maatregelen gecombineerd worden om te komen tot herstel van de Basiskwaliteit Natuur: van teeltmaatregelen tot inrichting en beheer van het landschap.

Bodem: vruchtbare klei

De bodem bestaat uit dikke pakketten zeeklei en is vaak kalkrijk en zeer vruchtbaar. Om de vruchtbaarheid te behouden is een gevarieerd bouwplan met granen of vlas en meerjarige gewassen als graszaad belangrijk. Ook de aanvoer van organische stof via organische (vaste) mest verbetert de bodemvruchtbaarheid. Teeltmaatregelen die bijdragen aan het verbeteren van condities voor verschillende soortgroepen, zijn het verminderen van de inzet van bestrijdingsmiddelen, minimale bodembewerking en het toepassen van groenbemesters of strokenteelt.

Landschap: open en uitgestrekt

Het zuidwestelijk kleigebied kenmerkt zich door een open en relatief uitgestrekt landschap. Soorten als veldleeuwerik, kievit, gele kwikstaart en patrijs voelen zich hier thuis. Landschapselementen zoals meerjarige akkerranden, keverbanken, struweel, natuurvriendelijke oevers en ecologisch beheer van dijken en slenken passen goed in dit landschapstype.

Daarmee worden allerlei soorten insecten en spinnen vooruitgeholpen, die ook een rol spelen in de natuurlijke plaagbeheersing. Aanvullende maatregelen als vogelgraan en stoppeland, vogelakkers, wintervoedselakkers en extensief kruidenrijk grasland verbeteren het leefgebied van akkervogels.

Kansentabel natuurinclusieve akkerbouw

De kansentabel natuurinclusieve akkerbouw (factsheet 1 en 2) geeft een breed overzicht van opties die in akkerbouwgebieden passend zijn. De maatregelen zijn ingedeeld in tien 'knoppen om aan te draaien': een deel heeft een directe relatie met de teelt, zoals gewaskeuze, bodembewerking en bemesting, het andere deel gaat vooral over de inrichting van het landschap, denk aan groene en blauwe dooradering. Een deel van de maatregelen zijn in ieder landschapstype passend. Alleen in open landschappen zijn maatregelen met hoog opgaande begroeiing niet altijd gewenst, omdat deze het open karakter kunnen verstoren.

Deze factsheet is gemaakt binnen het project 'Praktische invulling natuurinclusieve akkerbouw rondom natuurgebieden', uitgevoerd door het Louis Bolk Instituut, CLM Onderzoek en Advies, BoerenNatuur, Grauwe Kiekendief - Kenniscentrum Akkervogels en de Vlinderstichting, in opdracht van OBN Natuurkennis. Achtergronddocumenten komen in 2025 beschikbaar op de OBN-website

Zuidwestelijke zeekleipolders - Zeeland en West-Brabant

Deze plaat biedt inspiratie om de natuurinclusiviteit van akkerbouwgebieden in het Zuidwestelijk kleigebied rondom natuurgebieden te vergroten. De plaat illustreert hoe verschillende maatregelen elkaar aanvullen op gebiedsniveau. Met een combinatie van maatregelen worden verschillende soortgroepen ondersteund: van het bodemleven, nuttige insecten voor de plaagbeheersing, dagvlinders en wilde bijen tot akkervogels.

Zie rapport voor nadere toelichting.

- Maatregelen teelt**
- Maatregelen inrichting en beheer landschap**
- * Overal in Nederland toepasbaar**
- Nr. In deze plaat niet weergegeven*

- Gewaskeuze**
- 1 Granen telen: zomer- en/of wintergraan
- 2 Peulvruchten telen
- 3 Grasklaver telen
- 4 Productief kruidenhoudend grasland
- 5 Bloeiende gewassen telen: vlas
- 6 Meerjarige gewassen telen: graszaad
- * 7 Gevarieerd bouwplan:** zomer- of wintergraan, consumptieaardappelen, vlas, suikerbiet, grasklaver, zaai-ui, tarwe-veldboon

- Teeltsysteem**
- 8 Mengteelten: tarwe-veldboon
- 9 Strokenteelt / percelen verkleinen
- 10 Agroforestry
- * 11 Biologische teelt**

- Vruchtwisseling**
- * 12 Ruime vruchtwisseling: 1: 6 consumptieaardappel**
- * 13 Groenbemesters**

- Bemesting**
- 14 Precisiebemesting
- * 15 Compost en bokashi, (incl. natuurmaaisel)**
- * 16 Vaste mest en andere organische mestsoorten**

- Bodemwerking**
- * 17 Minimale bodembewerking**
- 18 Mechanische onkruidbeheersing

- Ziekten en plagen**
- * 19 Verminderen herbiciden inzet**
- * 20 Verminderen fungiciden inzet**
- * 21 Verminderen insecticiden inzet**

- Water**
- 22 Minder wateronttrekking / anders beregenen
- 23 Water vasthouden en waterberging

- Blauwe dooradering**
- 24 Ecologisch slootbeheer en baggeren
- 25 Natuurvriendelijke oever
- 26 Rietzoom en rietperceel
- 27 Poel

- Groene dooradering**
- 28 Bestaande landschapselementen behouden en beheren: dijken en slenken
- 29 Heg, haag en struweel
- 30 Houtsingel en houtwal
- 31 (Hakhout)bosje
- 32 Meerjarige akkerrand
- 33 Eenjarige akkerrand
- 34 Keverbank
- 35 Groen erf

- Vlakdekkende elementen**
- 36 Vogelgraan + stoppeland
- 37 Vogelakker
- 38 Flora-akker
- 39 Bloemblok
- 40 Wintervoedselakker
- 41 Groene braak
- 42 Extensief kruidenrijk grasland

